

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

دینی دهم: دبیر: مجید والہ دبیرستان امام رضا (ع) مشهد

دروس ۱ تا ۶

فہرست:

درس اول.....	۲
درس دوم.....	۴
درس سوم.....	۷
درس چہارم.....	۱۰
درس پنجم.....	۱۳
درس ششم.....	۱۵

هدف زندگی

۱- چرا در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؟

✓ زیرا خالق آنها خدایی حکیم است، یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی دهد.

۲- این کلام حضرت علی (ای مردم... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سر گرم کار های لاهو کند و او را به خود او نگذاشته اند تا به کار های لغو و بی ارزش بپردازد.) به چه موضوعی دلالت دارد؟

✓ به این معنا است که قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است.

۳- منشاء تفاوت میان هدف های انسان با حیوانات و گیاهان در چه چیزی است؟

✓ به ویژگی های خاص انسان و تمایز او از سایر موجودات باز می گردد.

۴- تفاوت هدف های انسان با حیوان و گیاه را بیان کنید.

✓ اولین تفاوت آن است که انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت میکنند.

✓ دوم آن که انسان دارای روحیه ای بی نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته هایش نه تنها کم نمیشود، بلکه روز به روز افزون میگردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد و تمام نمیشود، برای مثال حیوانات و گیاهان هدف های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می رسند، متوقف می شوند.

✓ سوم آن که انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد های محدود مادی دارند، مجموعه ای فراوان از استعداد های مادی و معنوی است.

۵- به نظر شما منشأ این اختلاف ها در انتخاب هدف چیست؟

✓ این اختلاف در هدف ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه ی انسان دارد.

۶- برای انتخاب هدف صحیح نیازمند چه چیزی می باشیم؟ چه کسی می تواند آن را به انسان ارائه دهد؟

✓ برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست هدف های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم.

✓ خدای رحیم و مهربان که از همه به ما مهربان تر و از خود ما به نیاز های ما آگاه تر است آن را به انسان ارائه می دهد.

۷- هدف های انسان چند گونه است و در چه صورتی انتخاب هدف باعث عدم رسیدن به کمال می شود؟

✓ ۲ گونه، اصلی و فرعی. که هر دو خوب می باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات باز دارند.

۸- آیا تلاش برای رسیدن به نعمت های دنیوی ناپسند است؟

✓ تلاش برای رسیدن به نعمت های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است.

۹- برترین هدف زندگی چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟

✓ با توجه به دو ویژگی متنوع بودن استعداد های انسان و بی نهایت طلبی او، اگر هدفی را که انتخاب میکنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل تر است. بنابراین برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعداد های متنوع ما را در برگیرد و در جایی متوقف نشود و نهال وجود ما را به درختی پربار و زیبا تبدیل کند به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی شور و نشاط فرا گیرد.

۱۰- نمونه ای از شخصیت هایی که با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی به کمالات رسیدند را بیان کنید.

✓ امیر المؤمنین علی(ع) را ببینید! ایشان رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت پیامبر اکرم(ع) آغاز کرد و جلوه گاه همه کمالات و زیبایی ها شد. وقتی به شخصیت ایشان می نگردید، می بینید که ایشان در میدان علم و دانش، رشادت و جنگاوری، سخنوری و خطابه، مهربانی و دوستی، پهلوانی و جوانمردی، نیایش و عبادت، حق طلبی و عدالت، پس از رسول خدا(ص) بی نظیر است.

۱۱- هدف نهایی و مقصود اصلی انسان چیست؟ چرا؟

✓ هر کس اندکی تأمل کند، می بیند که در ذات خود در جست و جوی سرچشمه خوبی ها و زیبایی هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می گیرد و در جهان گسترده می شود.

۱۲- منظور از تقرب به خدا که هدف نهایی خلقت است چه می باشد؟

✓ نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است، همانطور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمه زیبایی ها و خوبی هاست و انسانها به میزانی که زیبایی ها و خوبیها را کسب کنند به خدا نزدیکتر میشوند.

۱۳- افراد زیرک اهداف خود را در دنیا چگونه انتخاب می کنند و با این کار به چه بهره ای می رسند؟

✓ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره های مادی زندگی استفاده می کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام میدهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک تر می کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می سازند.

سوالات درس دوم:

پر پرواز

۱- اولین گام برای حرکت در مسیر خلقت چیست؟ توضیح دهید.

✓ اولین گام برای حرکت انسان در مسیر تقرب به خدا، شناخت انسان است.

✓ یعنی شناخت سرمایه ها، توانایی ها و استعداد های او و چگونگی به کارگیری این سرمایه ها و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر تقرب به خداوند و نحوه ی مقابله یا اجتناب از این موانع.

۲- اینکه خداوند آنچه در آسمان ها و زمین است، برای انسان آفریده شده است نشانگر چیست؟

✓ اینها نشان می دهد خداوند متعال انسان را گرامی داشته و برای انسان و برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه ای قائل شده است.

۳- سرمایه های انسان در مسیر رسیدن به کمال را نام ببرید.

- ✓ تعقل و اندیشه
- ✓ قدرت اراده و اختیار
- ✓ سرشت خدا آشنا
- ✓ شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن
- ✓ گرایش انسان به نیکی
- ✓ وجود سرمایه های بزرگ (پیامبران، قرآن)

۴- سرمایه ی تعقل و اندیشه در وجود انسان چه کمکی به او می کند؟

- ✓ نیرویی که با آن بیندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه های غلط تشخیص دهیم. حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم.

۵- نقش اراده و اختیار را در رسیدن به سعادت بیان کنید.

- ✓ خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا با استفاده از سرمایه عقل راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

۶- چرا انسان مسئول سرنوشت خویش است؟

- ✓ زیرا انسان مسئول صاحب اراده و اختیار است.

۷- سرشت خدا آشنا چیست و چگونه ما را در رسیدن به سعادت یاری می نماید؟

- ✓ خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد. از این رو هرکس در خود می نگرد و یا به تماشای جهان می نشیند، خدا را می یابد و محبتش را در دل احساس می کند.

۸- علت دوری ما از خدا و فراموشی یاد او چیست؟

- ✓ غفلت

۹- به چه علت همه ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت، ریا و ظلم بیزاریم؟

- ✓ خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد، تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم.

۱۰- نفس لواحه چیست؟

- ✓ گرایش انسان به نیکی ها

۱۱- چرا انسان پس از انجام گناه خود را سرزنش می کند؟

- ✓ گرایش انسان به نیکی ها و زیبایی ها سبب می شود که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن گاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران آن برآید.

۱۲- نقش پیامبران در رسیدن انسان به سعادت را بیان کنید.

- ✓ برای نشان دادن راه سعادت به ما و اینکه ما را در پیمودن راه حق کمک کنند.

۱۳- چرا هدف انسان برتر از گیاهان و حیوانات قرار داده شده است؟

✓ انسان سرمایه های عظیم و ارزشمندی همچون عقل، وجدان و راهنمایان الهی و ... دارد؛ سرمایه هایی که حیوانات و گیاهان از آن برخوردار نیستند. از آنجا که ما بیش از حیوانات سرمایه و استعداد داریم، قطعاً هدف و مسیر ما نیز باید متفاوت از آنها باشد. پس چگونه می توانیم به کاری که در حد و اندازه حیوانات است، قانع شویم و در همان سطح بمانیم.

۱۴- موانع رسیدن به هدف را نام ببرید.

✓ عامل درونی (نفس اماره)

✓ شیطان

۱۵- نفس اماره چیست؟

✓ عاملی درونی، انسان ها را برای رسیدن به لذت های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می دارد. میل سرکشی که در درون انسان طغیان می کند و وی را به گناه فرا می خواند، «نفس اماره»؛ یعنی فرمان دهنده به بدیها نامیده میشود.

۱۶- منظور حضرت علی از دشمن ترین دشمن انسان چیست؟

✓ نفس اماره

۱۷- عامل بیرونی که مانع رسیدن انسان به کمال می شود چیست؟ ویژگی های آن را بیان کنید.

✓ شیطان، خود را برتر از آدمیان می پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.

۱۸- راه های نفوذ شیطان؟

✓ شیطان، خود را برتر از آدمیان می پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.

سوالات درس سوم:

پنجره ای به روشنائی

۱- تفاوت دو بعد جسمانی و روحانی انسان را بیان کنید.

✓ بعد جسمانی دائم در حال تجزیه و تحلیل است و سرانجام فرسوده و متلاشی می شود.

✓ بعد روحانی تجزیه و تحلیل نمی پذیرد، متلاشی نمی شود و بعد از مرگ بدن، باقی می ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی دهد.

۲- دیدگاه پیامبران الهی و معتقدان به معاد را درباره ی مرگ بنویسید.

✓ پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی پندارند؛ بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان تر برای روح انسان می دانند یا پلی به حساب می آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می کند. در این دیدگاه دنیا تنها بخش کوچکی از زندگی انسان است و زندگی واقعی و ابدی پس از این دنیا آغاز می شود.

۳- باهوش ترین مومنان از نظر پیامبر اکرم (ص) چه کسانی اند؟

✓ آنان که فراوان به یاد مرگ اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می کنند.

۴- از این سخن پیامبر (ص) {آنان که فراوان به یاد مرگ اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می کنند} چه حقیقتی درباره مرگ در زندگی پی می بریم؟

✓ زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده است و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می شود.

۵- آثار اعتقاد به معاد را بیان کنید.

✓ باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می گیرد.

✓ انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خدا است.

۶- چرا اعتقاد به معاد سبب ایجاد شور و نشاط در انسان می گردد؟

✓ زیرا انسان می داند که کار های او در این دنیا بدون اجر و مزد نمی ماند و حتما پاسخ داده خواهد شد، اگر دیگران متوجه نشوند.

۷- علت نترسیدن خداپرستان واقعی از مرگ چیست؟

✓ خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می کنند و زیبا هم زندگی می کنند ، اما به آن ها دل نمی سپرند.

۸- از نظر خداپرستان واقعی مرگ برای چه کسانی ناگوار است؟

✓ کسانی که زندگی را محدود به دنیا می بینند یا با کوله باری از گناه با آن مواجه می شوند.

۹- آیا نترسیدن خداپرستان از مرگ به معنای آرزوی مرگ است؟

✓ نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان ها، زمینه رشد خود را فراهم آورند تا بتوانند با اندوخت های کامل تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.

۱۰- انتخاب شهادت در برابر ذلت از سوی امام حسین(ع) نتیجه ی چه اعتقادی است؟

✓ اعتقاد به معاد و نترسیدن از مرگ

۱۱- تعبیر امام حسین(ع) از مرگ برای یارانشان چه بوده است؟

✓ مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت های پهناور و نعمت های جاوید عبور می دهد.

۱۲- اعتقاد منکران معاد را بیان کنید.

✓ گروهی وجود جهان پس از مرگ را انکار می کنند و با فرا رسیدن مرگ انسان و متلاشی شدن جسم او، پرونده او را برای همیشه می بندند. در این دیدگاه، مرگ پایان زندگی است و هر انسانی پس از مدتی زندگی در دنیا، دفتر عمرش بسته می شود و حیات او پایان می یابد و رهسپار نیستی می گردد.

۱۳- بر اساس آیه مقابل اعتقاد منکرین معاد را بیان کنید.

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا

نَمُوتُ وَنَحْيَا

وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ

وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ

[کافران] گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و
حیات دنیایی ما نیست
همواره [گروهی از ما] می‌میریم و [گروهی] زنده
می‌شویم
و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند.

انکار معاد را بیان کنید.

البته این سخن را از روی علم نمی‌گویند بلکه فقط
ظن و خیال آنان است.^۱

۱۴-آثار

✓ بی ارزش شدن زندگی دنیا

۹

✓ یاس و ناامیدی

✓ از دست دادن نشاط و شادی

✓ کناره گیری از دیگران

✓ مبتلا شدن به بیماری های روحی

✓ غفلت از مرگ

۱۵-آیا آثار انکار معاد مختص منکران معاد است؟

✓ البته این آثار و پیامدها، گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، می‌گیرد. این افراد به دلیل فرورفتن در هوس ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد.

سوالات درس چهارم:

آینده روشن

۱-قانون دفع خطر احتمالی را با مثالی توضیح دهید.

✓ نگاهی کوتاه به زندگی روزمره انسان ها نشان می دهد که انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغ گو، که در شرایط عادی گفته او برای ما اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی گیریم و احتیاط می کنیم. همه ما در اینگونه موارد از یک قانون عقلی پیروی می کنیم که می گوید:
«دفع خطر احتمالی، لازم است».

۲-چرا سخن گفتن از معاد در حقیقت سخن گفتن از زندگی است؟

✓ زیرا معاد بخشی قطعی از زندگی آینده ماست، زندگی ای که برخلاف زندگانی دنیا که کوتاه و گذراست، جاوید و ابدی خواهد بود.

۳-دلایل قرآن در اثبات معاد چند گونه است؟بیان کنید.

✓ به دو دسته اصلی تقسیم می شود. دسته اول دلایلی هستند که «امکان معاد را ثابت می کنند و آن را امری ممکن و شدنی نشان می دهند. و دسته دیگر، دلایلی هستند که «ضرورت معاد را به اثبات می رسانند و تحقق آن را لازم می دانند

۴- دلایلی که بر امکان معاد دلالت دارند را نام ببرید.

✓ آفرینش نخستین انسان

✓ بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان

✓ اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

۵- یکی از دلایلی که سبب می شود عده ای معاد را انکار کنند چیست؟

✓ این است که چنان واقعه ی بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می سنجند و هنگامی که تحقق آن را با قدرت بشری نا ممکن می بینند به انکار آن می پردازند

۶- قرآن یکی از انگیزه های انکار معاد را معرفی می کند.

✓ نشناختن قدرت خدا

۷- آفرینش نخستین انسان چگونه دلیلی بر اثبات امکان معاد است؟

✓ در برخی آیات قرآن، خداوند توجه منکران معاد را به پیدایش نخستین انسان جلب می کند و توانایی خود در آفرینش وی را تذکر می دهد. در این آیات بیان می شود که همان گونه که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

۸- نمونه ای از زنده شدن مردگان را بیان کنید از این داستان چه نتیجه ای می گیرید؟

✓ عزیر یکی از پیامبران بنی اسرائیل بود. او در سفری از کنار روستای ویرانی عبور می کرد. استخوان های متلاشی و پوسیده ساکنان آن روستا از لابه لای خرابه ها پیدا بود. با دیدن این استخوان ها این سؤال در ذهن عزیر شکل گرفت که به راستی خداوند چگونه اینها را پس از مرگ زنده می کند؟ خداوند، جان وی را در همان دم گرفت و بعد از گذشت صد سال دوباره او را زنده کرد. سپس خطاب به او گفت: ای عزیر، چه مدت در این بیابان توقف کرده ای؟ عزیر گفت: یک روز یا نصف روز.

خداوند فرمود: تو صد سال است که اینجا هستی. به الاغی که سوارش بودی و غذایی که همراه داشتی، نگاه کن و ببین چگونه الاغ پوسیده و متلاشی شده؛ اما غذایت پس از صد سال سالم مانده و فاسد نشده است و اینک ببین که خداوند چگونه اعضای پوسیده و متلاشی شده الاغ را دوباره جمع آوری و زنده می کند. عزیر به چشم خود زنده شدن الاغ را دید و گفت: می دانم که خدا بر هر کاری توانا است.

✓ نتیجه: همان گونه که خداوند انسان هایی مانند عزیر را در دنیا پس از مرگ دوباره زنده کرد می تواند در قیامت نیز این کار را انجام دهد.

۹- اشاره به نظام مرگ و زندگی چگونه دلیلی بر امکان معاد است؟

✓ در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در جهان طبیعت معرفی شده است و از کسانی که با نابوری به معاد نگاه می کنند می خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا مسئله معاد را بهتر درک کنند. فرارسیدن بهار، رستاخیز طبیعت است که نمونه ای از رستاخیز عظیم نیز هست.

۱۰- چگونه وجود معاد لازمه حکمت الهی است؟

✓ خدا حکیم است، کار عبث و بی هوته انجام نمی دهد
✓ لازمه حکمت خدا آن است که برای هرگرایش در انسان پاسخگو است
✓ دو گرایش میل به جاودانگی و میل به کمالات در دنیا پاسخگو ندارد

۱۱- چگونه معاد لازمه عدل الهی؟

✓ عدل یکی از صفات الهی است. خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند. تحقق این امر در دنیا امکان پذیر نیست پس اگر قیامتی نباشد عدل خدا محقق نمیشود.

سوالات درس پنجم:

منزلگاه بعد

۱-برزخ به چه معناست؟

✓ در لغت به معنای فاصله و حایل میان دو چیز است.

۲-عالم برزخ چگونه عالمی است؟

✓ عالم برزخ میان زندگی دنیایی و حیات اخروی قرار گرفته است و آدمیان، پس از مرگ وارد آن می شوند و تا قیامت در آنجا می مانند و در صورتی که نیکوکار باشند، از لذت های آن برخوردار و اگر بد کار و شقی باشند، از رنجها و دردهای آن متألم می گردند

۳-ویژگی های عالم برزخ را نام ببرید.

✓ وجود حیات

✓ وجود شعور و آگاهی

✓ وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا

۴-چرا در برزخ همچنان حیات ادامه دارد؟

✓ چون زندگی برای روح است

✓ پس از مرگ، گرچه فعالیت های حیاتی بدن متوقف می شود اما فرشتگان، حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توقی» می کنند یعنی آن را به طور تمام و کمال دریافت می نمایند. بنابراین، گرچه بدن حیات خود را از دست میدهد اما روح، همچنان به حیات و فعالیتش ادامه می دهد.

۵-چرا در برزخ شعور و آگاهی وجود دارد؟

✓ با توجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می دهد، یکی از ویژگی های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود.

۶- دو دلیل از آیات و روایات مبنی بر شعور و آگاهی در برزخ را بیان کنید.

✓ گفت و گوی فرشتگان با انسان

✓ سخن گفتن پیامبر(ص) با کشته شدگان جنگ بدر

۷- سه دلیل بر وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا بیان کنید.

✓ بسته نشدن پرونده اعمال

✓ ارتباط متوفی با خانواده

✓ دریافت پاداش خیرات بازماندگان

۸- آثار ماتقدم و تاخر را با مثال توضیح دهید.

✓ همان گونه که قرآن کریم می فرماید، دامنه برخی از اعمال، محدود به دوران زندگی انسان است و با مرگ، پرونده این اعمال بسته می شود (آثار ماتقدم)؛ اعمالی مانند نماز و روزه؛ اما پرونده بسیاری از اعمال حتی بعد از حیات ما نیز باز می ماند (آثار ما تأخر)؛ به عنوان مثال اگر کسی کتابی را به کسی یا کتابخانه ای هدیه دهد، یا مطلب مفیدی را به دیگران آموزش دهد

۹- طبق فرموده پیامبر(ص) نقش سنت های نیک در سرنوشت انسان را بیان کنید.

✓ رسول خدا ﷺ می فرماید: هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا

مردمی به آن سنت عمل می کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می گذارند، بدون اینکه از

اجر انجام دهنده آن کم کنند و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان

عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.^۱

، خیر و

انا

۱۱- آیا مومن به دیدار خانواده اش پس از مرگ می آید؟ این امر به چه عاملی بستگی دارد؟

✓ بر حسب مقدار فضیلت هایش برخی از آنان هر روز و برخی هر دو روز و برخی هر سه روز و کمترین آنان هر جمعه.

سوالات درس ششم:

واقعه بزرگ

۱- وقایع مرحله ی اول قیامت را نام ببرید.

✓ شنیده شدن صدایی

✓ مرگ اهل آسمان ها و زمین

✓ تغییر در ساختار زمین و آسمان ها

۲- تعبیر قرآن از حادثه ی اول قیامت در مرحله ی اول چیست؟

✓ قرآن کریم این واقعه را به نفخ صور یاد می کند

۳- چهارمورد از وقایع حادثه ی سوم از مرحله ی اول قیامت را بیان کنید.

✓ تحولی عظیم در آسمان ها و زمین رخ می دهد. خورشید در هم می پیچد و بی نور و تاریک می شود. آن همه ستاره ای که در آسمان می درخشید همه به یک باره تیره می شوند، زمین به شدت به لرزه در می آید و خرد می شود ، کوه ها سخت در هم کوبیده شده و متلاشی می شوند و همچون ذرات گرد و غبار در هوا پراکنده می گردند.

۴- وقایع مرحله دوم قیامت را نام ببرید.

- ✓ زنده شدن همه انسان ها
- ✓ کنار رفتن پرده از حقایق عالم
- ✓ برپا شدن دادگاه عدل الهی
- ✓ دادن نامه ی اعمال
- ✓ حضور شاهدان و گواهان

۵- با آغاز مرحله ی دوم قیامت چه امری بر انسان آشکار می گردد؟

۱ ✓ اعمال و رفتار و نیت انسان ها و نیز حوادث تلخ و شیرینی که در زمین اتفاق افتاده است آشکار می شود.

۶- در قیامت چه چیز هایی مورد حسابرسی قرار می گیرد؟

✓ اعمال، افکار و نیت های انسان در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می شود.

۷- معیار و میزان سنجش اعمال در قیامت چیست؟ چرا؟

✓ اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است؛ از این رو هرچه عمل انسان ها به راه و روش آنان نزدیک تر باشد، ارزش افزون تری خواهد داشت

۸- تفاوت نامه ی اعمال انسان در قیامت با نامه های ثبت شده در دنیا چیست؟

✓ نامه عمل انسان با نامه های ثبت شده در دنیا تفاوتی اساسی دارد. نامه های این دنیا، تنها گزارشی از عمل است که به صورت کلمات و نوشته درآمده است؛ اما نامه عمل انسان به گونه ای است که خود عمل و حقیقت و باطن آن را در بر دارد. از این رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می شوند و انسان عین اعمال خود را می بیند

۹- منظور از نامه ی عمل در آخرت چیست؟

✓ تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می شوند و انسان عین اعمال خود را می بیند. کارهای خوب با صورت های بسیار زیبا و لذت بخش تجسم می یابند و کارهای بد با صورت های بسیار زشت و وحشتناک و آزاردهنده، مجسم می شوند

۱۰- عکس العمل گناه کاران در هنگام دیدن پرونده ی اعمال چیست؟

✓ با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال نا شایست خود روی می آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می خورند که چنین اعمالی انجام نداده اند در این هنگام، خداوند شاهدان و گواهانی را حاضر می کند، که با وجود آنها دیگر انکار کردن میسر نیست

۱۱- شاهدان روز قیامت را نام ببرید.

✓ پیامبران و امامان

✓ فرشتگان الهی

✓ اعضای بدن انسان

۱۲- بهترین گواهان قیامت چه کسانی هستند؟ چرا؟

✓ پیامبران و امامان : چون ظاهر و باطن اعمال انسانها را در دنیا دیده اند و از هر خطایی مصون و محفوظ اند، بهترین گواهان قیامت اند

۱۳- شاهد و ناظر به همه ی پیامبران و امامان کیست؟

✓ رسول خدا(ص)

۱۴- چرا فرشتگان شاهدان خوبی برای اعمال انسان هستند؟

✓ فرشتگان در طول زندگی انسان ها، همواره مراقب آنها بوده اند و تمامی اعمال آنها را ثبت و ضبط کرده اند

۱۵- پاسخ اعضای بدن گناهکار در هنگام اعتراض صاحبشان به شهادت آنها چیست؟

✓ می گویند: ما را خدایی به سخن آورد که هر چیزی را به سخن آورد.